

Cronica unei întâlniri anunțate

E curios cum întâmplări de o clipă pot să schimbe o viață. În ceea ce-l privește pe Giorgio Strehler, aș putea lesne scrie cronică unei întâlniri anunțate. N-am crezut niciodată, atunci când îi citeam pe furiș „Un théâtre pour la vie” – carte-manifest a unei vieți –, pe vremea când eram student și opera sa vie era practic necunoscută în România, n-am crezut, spuneam, că voi ajunge să îi strâng mâna, apoi chiar să-l cunosc și mai ales că vom deveni prieteni, în urma a numai câteva minute de conversație.

„Un théâtre pour la vie”: un univers diafan, amestec uluitor de forță vitală și poezie, lumina ca personaj. Strehler a fost – Doamne, cum sună „a fost”! – unul dintre puținii regizori europeni care au reinventat lumina în teatru. Care au creat un nescris – sau poate numai parțial scris, în corespondența cu scenograful Peduzzi – Lexicon al luminii. În cartea asta teatrul devine act de reinventare a sufletului omenesc, mister și magie albă. Ca un șoc. Ca un curent uriaș. Și n-aveam cum să știu atunci că, după mai bine de 15 ani, acest om cald, acest fanfaron neliniștit îmi va spune în față un lucru pe care-l descoperisem, dar pe care îmi era frică să-l rostesc: „Teatrul lucrează cu Energii, în teatru numai Energia contează”. Aici se află marele secret, marea știință a lui și a altora ca el: Brook, Harag, Mnouchkine...

Din cauza asta, n-am crezut că voi supraviețui emoțiilor atunci când l-am invitat să-mi vadă **Poveste de iarnă**, în Festivalul UTE de la Milano. Nu credeam că o să vină și, o dată venit, n-am crezut că, împotriva obiceiului de a nu vedea dintr-o reprezentație mai mult de câteva minute, va sta în picioare, mai bine de o oră, urmărind concentrat și impasibil, înconjurat de binecunoscuta sa armată de asistenți ce-l vegheau, gata să deschidă ușile și să dea la o parte perdelele dacă „il Maestro” ar fi dat cel mai mic semn de insatisfacție.

Cine ar fi putut crede că, după spectacol, vom umbla prin Palazzo Reale vorbind tare, ținându-ne după umeri și făcând bășcălie de fețele înspăimântate, pioase sau neîncrezătoare, care tresăreau, văzându-mă cu el. Mă pufnește râsul și acum, gândindu-mă la scena căruciorului pe care Giorgio i-a jucat-o lui Dan Aștilean, aflând că urmează să fie Andrei din **Trei surori**. Cum umbla, cabotin genial, în hohotele și aplauzele asistenței,

împingând un enorm cărucior imaginar și țipând în gura mare: „Quello stronzo, quell'imbecille!”.

Strehler a fost pentru mine un idol. Apoi idolul a devenit om, a coborât printre noi, a-nvățat să grăiască, ne-a făcut să râdem, să plângem și apoi a zburat ușor, fără zgomot, ca Ariel din **Furtuna**, un copil încrunțat, prea serios, care s-a dus să se culce. Puțin.

Pe Strehler îmi e ușor să-l reasez în bibliotecă, la loc. Însă ce voi face cu Giorgio? Cum putem umple golul plecării unui prieten?

ALEXANDRU DARIE

